

Chẩn đoán bệnh sa sút trí tuệ

VỀ BỆNH SA SÚT TRÍ TUỆ

Tờ Giúp Đỡ này cung cấp thông tin về những dấu hiệu ban đầu của bệnh sa sút trí tuệ và những phương cách chẩn đoán. Tầm quan trọng của việc chẩn đoán từ sớm và đúng đắn được nhấn mạnh.

Những dấu hiệu ban đầu của bệnh sa sút trí tuệ ra sao?

Những dấu hiệu ban đầu của bệnh sa sút trí tuệ rất phẳng phai và mơ hồ, và có thể không nhận biết được ngay. Những triệu chứng ban đầu có thể cũng rất khác nhau. Thoạt tiên, mọi người thường để ý thấy có vấn đề trở ngại về trí nhớ, đặc biệt về việc nhớ lại các sự kiện mới xảy ra.

Những triệu chứng thông thường khác bao gồm:

- Lẫn lộn
- Cá tính thay đổi
- Thờ ơ và hay lãng tránh
- Mất khả năng thực hiện những công việc hàng ngày

Đôi khi người ta không nhận thức được rằng những triệu chứng này là dấu hiệu cho thấy đang có điều không ổn nào đó xảy ra cho họ. Họ nghĩ một cách sai lầm rằng phong cách cư xử của mình là một phần bình thường của tiến trình lão hóa. Hoặc có khi những triệu chứng này phát triển một cách từ từ và không được để ý tới trong một thời gian dài. Đôi khi người ta có thể từ chối không chịu hành động, ngay cả trong trường hợp họ biết rằng đang có điều không ổn nào đó xảy ra.

Những Dấu Hiệu Báo Trước

Đây là một danh sách kiểm tra những triệu chứng thông thường của bệnh sa sút trí tuệ. Hãy đọc qua danh sách này và đánh dấu những triệu chứng hiện đang có. Nếu có nhiều ô được đánh dấu, hãy hỏi ý kiến của bác sĩ để tiến hành một cuộc khám nghiệm đầy đủ.

Mất trí nhớ làm ảnh hưởng đến chức năng hàng ngày

Việc thỉnh thoảng quên các cuộc hẹn hay số điện thoại của bạn bè và sau đó mới nhớ ra là một điều bình thường. Người bị bệnh sa sút trí tuệ có thể quên các sự việc thường xuyên hơn hoặc không nhớ một chút nào.

Thấy khó khăn khi làm những công việc quen thuộc

Đôi lúc người ta có thể bị phân tâm và họ có thể quên mất một phần nào đó trong bữa ăn. Người

bị bệnh sa sút trí tuệ có thể gặp khó khăn trở ngại với tất cả mọi động tác liên quan trong khi chuẩn bị một bữa ăn.

Lẫn lộn về thời gian và nơi chốn

Việc quên mất ngày thứ trong tuần trong khoảng khắc là một điều bình thường. Người bị bệnh sa sút trí tuệ có thể cảm thấy khó khăn khi tìm cách đi tới một nơi quen thuộc, hay cảm thấy lẫn lộn về nơi họ đang hiện diện.

Khó khăn trở ngại về ngôn ngữ

Đôi lúc tất cả mọi người đều cảm thấy khó khăn khi muốn tìm một từ ngữ thích hợp, nhưng người bị bệnh sa sút trí tuệ có thể quên cả những từ ngữ đơn giản, hay dùng những từ ngữ không thích hợp để thay thế, khiến cho câu nói của họ trở nên khó hiểu.

Khó khăn trở ngại với ý nghĩ trừu tượng

Tính toán số tiền còn lại trong sổ chi phiếu có thể là một việc khó khăn đối với tất cả mọi người, nhưng người bị bệnh sa sút trí tuệ có thể gặp khó khăn trở ngại khi muốn hiểu được ý nghĩa của những con số.

Khả năng phán đoán kém và giảm sút

Người bị bệnh sa sút trí tuệ có thể cảm thấy khó khăn khi ước tính khoảng cách hay xác định phương hướng khi lái xe.

Khó khăn trở ngại về việc để quên đồ đạc ở đâu đó

Bất kỳ người nào cũng có thể nhất thời để quên ví hay chìa khóa ở đâu đó. Người bị bệnh sa sút trí tuệ có thể để đồ đạc ở những chỗ không thích hợp.

Thay đổi cá tính và cung cách hành xử

Tất cả mọi người đều có lúc cảm thấy buồn bã hay ủ rũ. Người bị bệnh sa sút trí tuệ có thể biểu lộ sự thay đổi tâm trạng một cách rất nhanh mà không có lý do rõ ràng. Họ có thể cảm thấy lẫn lộn, hoài nghi hay muốn lãng tránh.

Mất sáng kiến

Việc cảm thấy mệt mỏi đối với một số hoạt động là điều bình thường. Tuy nhiên, bệnh sa sút trí tuệ có thể khiến cho một người cảm thấy mất hứng thú trong những hoạt động mà trước đó họ rất thích.

Dựa theo các tài liệu của Alzheimer's Association USA

Xin nhớ

Xin nhớ rằng nhiều tình trạng có những triệu chứng tương tự như bệnh sa sút trí tuệ, vì vậy xin đừng vội cho rằng một người nào đó bị bệnh sa sút trí tuệ chỉ vì một vài triệu chứng xuất hiện ở họ. Tất cả những tình trạng tai biến mạch máu não, sự trầm uất, tác hại của rượu bia, sự nhiễm trùng, tình trạng rối loạn kích thích tố, thiếu hụt dinh dưỡng và bướu não đều có thể gây ra những triệu chứng tương tự như bệnh sa sút trí tuệ. Phần nhiều những tình trạng này đều có thể chữa trị được.

Việc chẩn đoán đúng đắn rất quan trọng

Việc tham khảo ý kiến với bác sĩ ở giai đoạn từ sớm là điều quan trọng cần thiết. Chỉ có bác sĩ y khoa mới có thể chẩn đoán bệnh sa sút trí tuệ.

Một cuộc thăm định đầy đủ về y khoa và tâm lý có thể giúp xác định được một tình trạng có thể chữa trị được, đồng thời để chắc chắn là tình trạng này được điều trị một cách đúng đắn, hay xác nhận sự hiện diện của bệnh sa sút trí tuệ.

Một cuộc thăm định có thể bao gồm những việc sau:

- Người bị mắc những tình trạng này và một người thân hay bạn bè họ cung cấp các chi tiết về bệnh sử của họ, nếu được. Việc này để giúp xác minh xem có sự bộc phát từ từ hay đột ngột của các triệu chứng cũng như mức độ gia tăng các triệu chứng này hay không
- Một cuộc khám nghiệm kỹ lưỡng về thể lực và thần kinh, bao gồm các thử nghiệm về giác quan và chức năng cử động để loại ra những tình trạng khác, và để xác định những tình trạng nội khoa vốn có thể khiến cho trạng thái lẫn lộn liên quan đến bệnh sa sút trí tuệ trở nên tệ hại hơn
- Thử nghiệm trong phòng thí nghiệm, bao gồm nhiều cuộc thử nghiệm máu và nước tiểu để xác định những chứng bệnh khả thi vốn có thể là nguyên nhân gây ra các triệu chứng này
- Thử nghiệm thần kinh để xác định những khả năng còn nhớ được và các mặt khó khăn trở ngại chẳng hạn như khả năng nhận thức, sự sáng suốt và khả năng phán đoán
- Các cuộc thử nghiệm chuyên môn khác chẳng hạn như chụp hình phổi bằng X-quang, ECG hay rà CT
- Một cuộc thử nghiệm về tình trạng tinh thần để kiểm tra nhiều chức năng của trí óc chẳng hạn như trí nhớ, khả năng đọc, viết và tính toán vốn có thể bị ảnh hưởng do bệnh sa sút trí tuệ
- Thăm định tâm thần để xác định những tình trạng rối loạn có thể điều trị được chẳng hạn như sự trầm uất vốn có thể giống như bệnh sa sút trí tuệ, và để chế ngự mọi triệu chứng về tâm thần chẳng hạn như sự lo lắng hay tình trạng ảo giác vốn có thể xảy ra cùng lúc với bệnh sa sút trí tuệ

Bắt đầu từ đâu

Nơi tốt nhất để bắt đầu tiến trình chẩn đoán đó là với một bác sĩ. Sau khi xem xét các triệu chứng và sắp xếp các cuộc thử nghiệm, bác sĩ có thể đề nghị một cuộc chẩn đoán sơ khởi hoặc giới thiệu bệnh nhân tới một bác sĩ chuyên khoa chẳng hạn như bác sĩ thần kinh, bác sĩ lão khoa hay bác sĩ tâm thần.

Một số người có thể kháng cự lại ý tưởng cần phải tới gặp bác sĩ. Đôi khi người ta không nhận thức được – hoặc phủ nhận – rằng họ có điều gì đó không ổn. Điều này có thể là do những biến đổi trong não bộ liên quan tới bệnh sa sút trí tuệ vốn gây trở ngại tới khả năng nhận thức hay đánh giá đúng mức những trở ngại về trí nhớ của họ. Những người khác, với sự sáng suốt còn giữ được, có thể e ngại rằng mối lo lắng của họ sẽ được xác nhận là đúng sự thật.

Một trong những cách hữu hiệu nhất để vượt qua vấn đề trở ngại này là tìm một lý do khác để tới gặp bác sĩ. Có thể đề nghị một cuộc khám nghiệm tim, kiểm tra huyết áp hoặc xem xét lại những thuốc men uống dài hạn. Một cách khác đó là hãy đề nghị rằng đã tới lúc cả hai quý vị nên đi kiểm tra lại thể lực. Hãy nhớ đưa ra nhiều sự bảo đảm. Một thái độ bình tĩnh và quan tâm vào lúc này có thể giúp bệnh nhân vượt qua những sự e ngại và lo lắng.

Nếu bệnh nhân vẫn không chịu tới gặp bác sĩ:

- Hãy nói chuyện với các gia đình khác và những người chăm sóc khác. Họ có thể đã phải đối phó với những trường hợp tương tự
- Liên lạc với Ban Thăm Định về việc Chăm Sóc Người Cao Niên (Aged Care Assessment Team) (ACAT)
- Gọi điện thoại cho Đường Dây Giúp Đỡ Toàn Quốc về Bệnh Sa Sút Trí Tuệ

Thông tin thêm

Alzheimer's Australia cung cấp việc hỗ trợ, thông tin, giáo dục và cố vấn. Xin liên lạc với Đường Dây Giúp Đỡ Toàn Quốc về Bệnh Sa Sút Trí Tuệ qua số **1800 100 500**.

Muốn biết thêm thông tin và đọc các Tờ Giúp Đỡ khác, xin ghé xem trang mạng của chúng tôi tại **www.alzheimers.org.au**

Alzheimer's Australia chịu trách nhiệm về nội dung của Tờ Giúp Đỡ này.

Tài liệu này chỉ cung cấp phần tóm lược tổng quát về đề tài được đề cập. Mọi người nên tìm ý kiến cố vấn chuyên môn cho từng trường hợp riêng của mình. Alzheimer's Australia không chịu trách nhiệm về bất kỳ sai sót hay bỏ sót nào trong tài liệu này.